

Бекітілді
Жітіқара ауданы
әкімдігінің қаулысымен
«__» _____ 2017 ж
№ _____

**«Жітіқара ауданы әкімдігінің білім бөлімі»
мемлекеттік мекемесінің
«Гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің
Жарғысы**

1. Жалпы ережелер

1. «Жітіқара қаласының гимназиясы» мемлекеттік мекемесі 2012 жылғы 23 шілдедегі № 473 «Мемлекеттік білім беру мекемелерінің атауын өзгерту туралы» әкімдіктің қаулысымен «Жітіқара ауданы әкімдігінің білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің «Гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесіне қайта аталды.
2. «Жітіқара ауданы әкімдігінің білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің «Гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Гимназия) коммуналдық мемлекеттік мекеме ұйымдық-құқықтық нысанында білім беру функцияларын жүзеге асыру үшін құрылған, заңды тұлға мәртебесіне ие коммерциялық емес ұйым болып табылады.
3. Гимназияның құрылтайшысы Жітіқара ауданының әкімдігі тұлғасында мемлекет болып табылады, ол гимназияны құру, оның қызметінің мазмұны мен мақсаттарын айқындау мәселелерін шешеді, гимназияның заңдық тағдырын айқындау құқығына ие, Жарғыны бекітеді, гимназияның Жарғысына өзгерістер мен толықтырулар енгізеді.
4. Тиісті саланың уәкілетті органы, сондай – ақ гимназияның мүлкіне қатысты құқық субъектісінің функцияларын жүзеге асыратын орган «Жітіқара ауданы әкімдігінің білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі- уәкілетті орган) болып табылады.
5. Гимназия қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына, «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Жарғыға сәйкес жүзеге асырады.
6. Гимназия үздіксіз білім беру жүйесінің негізгі буыны болып табылады және Қазақстан Республикасының азаматтарына мемлекет кепілдік берген құқық пен мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттар шегінде тегін жалпы орта білім алу мүмкіндігін береді.
7. Гимназия қызметі Қазақстан Республикасының барлық азаматтарының білім алуға теңдігі, әрбір азаматтың зияткерлік дамуын, психофизиологиялық және жеке ерекшеліктерін, демократияны, жеке тұлғаның білімділігін ынталандыруды және дарындылықты дамытуды, білім беру процесінің үздіксіздігін, оқыту мен тәрбиелеудің бірлігін, ғылыми және зайырлы сипатты ескере отырып, халық үшін білімнің қолжетімділігі қағидаттарында құрылады.
8. Гимназияның негізгі міндеті мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары мен тиісті білім беру бағдарламаларының талаптарын орындау

негізінде тұлғаны қалыптастыруға, дамытуға және қалыптастыруға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау болып табылады.

9. Гимназияның толық атауы: «Жітіқара ауданы әкімдігінің білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің «Гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі; Гимназияның қысқартылған атауы: «Гимназия» КММ.

10. Гимназияның заңды мекен-жайы: 110700, Қазақстан Республикасы, Қостанай облысы, Жітіқара ауданы, Жітіқара қаласы, 7 шағын аудан, Ахмет Байтұрсынов көшесі, 25 үй.

2 Заңды мәртебесі

11. Гимназия мемлекеттік тіркеуден өткен сәттен бастап заңды тұлға құқығына ие болады.

12. Гимназияның дербес балансы, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес банктерде шоттары, белгіленген үлгідегі бланкілері, мемлекеттік тілде өз атауы жазылған мөрі мен мөртаңбалары болады, сотта талапкер, жауапкер және үшінші тұлға бола алады.

13. Гимназияда білім беру қызметіне құқық лицензия алған кезден бастап туындайды және Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен лицензиядан айыру және оны жарамсыз деп тану туралы сот шешімі заңды күшіне енген кезден бастап тоқтатылады.

14. Гимназия басқа заңды тұлғаны құра алмайды, сондай-ақ оның құрылтайшысы (қатысушысы) бола алмайды, сондай-ақ заңды тұлғаның филиалдары мен өкілдіктерін құра алмайды.

15. Гимназия өз міндеттемелері бойынша өз билігіндегі ақшамен жауап береді. Гимназияның тиісті қаржы жылына бекітілген қаржыландыру жоспарынан асатын шарттық міндеттемелерді қабылдауына жол берілмейді.

16. Гимназия білім алушылардың, ата-аналардың, қоғам мен білім беруді басқару органдарының алдында балалардың жас, психологиялық-физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, таңдалған оқыту нысандарының, оқу жоспарларының іске асырылуы мен сәйкестігі, гимназияның міндеттері мен функцияларына сәйкес сапалы оқыту мен тәрбиелеу үшін жауапты болады.

17. Гимназия базасында ғылыми-әдістемелік ұсынымдарды, жаңа үлгідегі білім беру ұйымдарының модельдерін, оқу қызметін ұйымдастырудың құрылымын, мазмұны мен нысандарын тәжірибелік тексеру жүзеге асырылуы мүмкін.

18. Гимназия білім алушылар мен тәрбиеленушілердің ауруларын болдырмау, денсаулығын нығайту, дене бітімін жетілдіру, салауатты өмір

салтын ынталандыру жөніндегі қажетті шаралардың орындалуын қамтамасыз етеді.

19. Денсаулықты сақтауды қамтамасыз ету мақсатында Гимназия білім алушылар мен тәрбиеленушілерге медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету үшін медициналық пунктке үй-жай ұсынады.

20. Медициналық қызмет көрсетуді гимназияға арнайы бекітілген медициналық персонал қамтамасыз етеді, ол әкімшілікпен және педагогикалық персоналмен бірге балалардың денсаулығы мен дене бітімінің дамуына, емдеу-алдын алу іс-шараларын жүргізуге, санитариялық-гигиеналық нормаларды, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің тамақтану режимі мен сапасын сақтауға жауапты болады.

3. Гимназияның мақсаты, міндеттері мен функциялары

21. Гимназияның негізгі мақсаттары мен міндеттері:

1) мәдениет деңгейі жоғары, қоғам өміріне бейімделген, кәсіби білім беру бағдарламаларын саналы түрде таңдауға және игеруге дайын зияткерлік тұлғаны қалыптастыру;

2) неғұрлым қабілетті және даярланған оқушыларға жалпы орта білімнің жалпы білім беру бағдарламаларын сапалы меңгеру үшін оңтайлы жағдайлар жасау болып табылады.

22. Гимназия келесі құрылым бойынша жалпы орта білім беретін мектептің 1-11 сыныптарының базасында ұйымдастырылады:

1) бастауыш білім беру деңгейі, бастауыш мектептің 1-4 сыныптары оқу іс-әрекетінің негізгі біліктері мен дағдыларын, теориялық ойлау элементтерін, өзін-өзі бақылау, өзін-өзі түзету дағдыларын меңгеруді қамтамасыз етеді, сондай-ақ баланың жеке қабілеттерінің дәрежесін анықтауға бағытталған;

2) негізгі орта білім деңгейі, негізгі мектептің 5-9 сыныптары базалық дайындықпен қатар оқушының бейіналды даярлығын қамтамасыз ететін негізгі мектептің негізгі және қосымша жалпы білім беру бағдарламалары негізінде оқушының жеке басының қалыптасуы мен қалыптасуының жағдайларын қамтамасыз етеді;

3) жалпы орта білім деңгейі, 10-11 сыныптар, бейіндік оқыту бағдарламаларын меңгеру негізінде оқушының жалпы білім беретін даярлығын аяқтауды қамтамасыз етеді.

23. Гимназияның Функциялары:

1) жеке адамның жалпы мәдениетін қалыптастыру, жеке адамды қоғамдағы өмірге бейімдеу міндеттерін шешуге, кәсіпті, мамандықты саналы түрде таңдау және игеру үшін негіз жасауға бағытталған тиісті мемлекеттік

жалпыға міндетті стандарттар негізінде жалпы білім беру бағдарламаларына сәйкес оқыту және тәрбиелеу:

2) азаматтардың, қоғамның, мемлекеттің білім беру және мәдени қажеттіліктерін жан-жақты қанағаттандыру мақсатында қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру.

24. Іске асырылатын білім беру қызметтерінің тізбесі:

1) Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары негізінде әзірленген оқу жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес оқыту және тәрбиелеу;

2) оқыту бейіндерін жеке таңдауды қамтамасыз ету, гимназиялық компонентті, факультативтерді енгізу, арнайы курстарды, таңдау бойынша курстарды, үйірмелерді енгізу;

3) сауықтыру, көркем - музыкалық және шығармашылық қызметтердің басқа да түрлерін көрсету;

4) мұғалімдер мен оқушылар үшін тақырыптық курстар, семинарлар ұйымдастыру және өткізу;

5) мектепке дейінгі ұйымдарға баруға мүмкіндігі жоқ мектепке дейінгі жастағы балаларды жан-жақты дамыту болып табылады ;

6) жалпы білім беретін мектеп шеңберінде бес-алты жасар балаларды мектепалды даярлау;

7) кәсіптік бастауыш, кәсіптік орта және кәсіптік жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын оқу орындарымен іскерлік ынтымақтастықты ұйымдастыру ;

8) Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысымен бекітілген Мемлекеттік қызметтер тізіліміне сәйкес жеке және заңды тұлғаларға мемлекеттік қызметтер көрсету.

4. Оқу-тәрбие үрдісін ұйымдастыру

25. Гимназия білім беру процесін білім берудің келесі деңгейлерін қамтитын білім беретін оқу бағдарламаларының үздіксіздігі мен сабақтастығы қағидаты негізінде жүзеге асырады:

1) мектепке дейінгі тәрбие және оқыту (мектепке дейінгі шағын орталық, мектепалды даярлық сыныбы);

2) Бастауыш білім беру (игерудің нормативтік мерзімі - 4 жыл);

3) негізгі орта білім беру (игерудің нормативтік мерзімі - 5 жыл);

4) жалпы орта білім беру (игерудің нормативтік мерзімі - 2 жыл).

26. Шағын орталықта және мектепалды даярлық сыныбында білім беру процесін ұйымдастыру мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік

жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген және бекітілген балаларды дамытудың жалпы білім беру бағдарламасымен регламенттеледі.

27. Гимназияның оқу-тәрбие қызметі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары негізінде әзірленген оқу жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырылады. Базалық оқу жоспарының вариативтік бөлігінің құрамына кіретін оқу пәндері бойынша оқу жұмыс жоспары мен бағдарламаларын әзірлеуді Гимназия өз бетінше жүзеге асыруға құқылы.

28. Гимназия бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін және қосымша білім беретін оқу бағдарламаларын іске асырады, білім алушылардың бейімділігі мен қабілеттеріне сәйкес оқытудың қоғамдық-гуманитарлық және жаратылыстану-математикалық бағыттары бойынша кеңейтілген және тереңдетілген білім беруді қамтамасыз етеді.

29. Гимназия компоненті қамтамасыз етіледі:

1) оқыту бейіндерін жеке таңдау, инновациялық әдістемелерді және оқыту технологиясын пайдалану;

2) гимназияның мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру үшін жаңа оқу бағдарламаларын, бейіндік пәндерді, арнайы курстарды, арнайы курстарды енгізу;

3) тұлғаның жалпы мәдени дамуына ықпал ететін, дүниетаным мен гуманистік сананы қалыптастыратын, шындықты танудың әмбебап тәсілдерін меңгеруге, оқушылардың ойлау қызметін дамытуға бағытталған пәндер мен курстарды енгізу арқылы жүзеге асырылады.

30. Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары негізгі мектептің білім беру бағдарламаларын кейіннен игеру үшін баланың жеке басын қалыптастыруға, оның жеке қабілеттерін, оқу іс-әрекетінде оң уәждемесі мен іскерлігін: оқудың, жазудың, есептеудің берік дағдыларын, тілдік қарым-қатынас тәжірибесін, шығармашылық өзін-өзі іске асыруды, мінез-құлқ мәдениетін дамытуға бағытталған.

31. Негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары білім алушылардың ғылымның базистік негіздерін меңгеруіне, оларда тұлғааралық және этносаралық қатынастың жоғары мәдениетін қалыптастыруға, жеке адамның өзін-өзі айқындауына және кәсіптік бағдарлануына бағытталған. Оқу бағдарламасы білім алушылардың бейіндік даярлығын да қамтиды.

32. Жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары білім алушылардың кәсіпке дейінгі бағдарлы даярлығын жүзеге асыру үшін әлеуметтік-гуманитарлық, жаратылыстану-ғылыми, технологиялық және басқа да бағыттар бойынша бейіндік оқытуды енгізе отырып, білім беру мазмұнын саралау, кіріктіру және кәсіптік бағдарлау негізінде әзірленеді.

33. Оқу-тәрбие процесі сүюшілердің, тәрбиеленушілердің, педагог қызметкерлердің адамгершілік қадір-қасиетін өзара құрметтеу негізінде жүзеге асырылады. Білім алушылар мен тәрбиеленушілерге қатысты күш көрсету, моральдық және психикалық зорлық-зомбылық әдістерін қолдануға жол берілмейді.

34. Гимназиядағы тәрбие бағдарламалары оқу процесінің құрамдас бөлігі болып табылады және оқушылардың, тәрбиеленушілердің патриоттық, азаматтық, интернационализм, жоғары мораль мен адамгершілікті қалыптастыруға, сондай-ақ жан-жақты қызығушылықтары мен қабілеттерін дамытуға бағытталған.

35. Гимназиядағы тіл саясаты Қазақстан Республикасының Конституциясына және тіл туралы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

36. Гимназияда нәсілдік, этникалық, діни, әлеуметтік ымырасыздық пен айрықшалықты насихаттауға, милитаристік және халықаралық құқық пен гуманизмнің жалпыға бірдей танылған қағидаттарына қайшы келетін өзге де идеяларды таратуға тыйым салынады.

37. Білім алушылар мен тәрбиеленушілердің Бос орындар болған және белгіленген талаптарға сәйкес келген жағдайда ауданның, қаланың, облыстың, республиканың кез келген оқу орнының тиісті сыныбына еркін өту құқығы сақталады.

38. Гимназия бір демалыс күнімен алты күндік жұмыс аптасы режимінде жұмыс істейді. Сабақ режимі: сегіз сағаттан ерте емес-жалпы білім беру процесі. Сабақтың ұзақтығы мен үзілістер санитарлық ережелерге сәйкес белгіленеді.

39. Оқыту түрі – күндізгі.

40. Гимназияға оқуға қабылдау конкурстық негізде жүргізіледі:

- 1) 1-сыныпқа оқуға бастауыш сынып мұғалімдері, мектеп психологы өткізетін әңгімелесу негізінде алты (жеті) жастағы балалар қабылданады;
- 2) Бастауыш оқыту деңгейі аяқталғаннан кейін оқушылар негізгі орта деңгейде оқуын жалғастыру үшін екі пән (орыс тілі, математика) бойынша тестілеуден және оқу техникасын тексеруден өтеді;
- 3) 10 – сыныпқа (11 – сыныпқа) білім алушылар бейінін таңдау кезінде білім алушылардың мүдделерін, бейімділігі мен қабілеттерін ескере отырып, білім алушылардың өтініші негізінде, білім алушылардың заңды өкілдерінің келісімімен, негізгі орта білім беру деңгейі туралы мемлекеттік үлгідегі құжаттың болуы негізінде, білім алушылардың тұратын аумағын есепке алмағанда, бейіндік пәндер бойынша тестілеу негізінде (ОГН-орыс тілі, ағылшын тілі, Қазақстан тарихы; ЕМН-математика, физика, география) қабылданады.);

4) гимназияға басқа білім беру ұйымдарынан бастауыш білім беру деңгейіне оқушылар математика бойынша тестілеу және оқу техникасын тексеру негізінде, негізгі орта және жалпы орта білім беру деңгейіне – ағылшын тілі, математика пәндері бойынша тестілеу негізінде қабылданады.

41. Оқу жылының басталу және аяқталу уақытын, сондай-ақ каникул ұзақтығын Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі белгілейді.

5. Оқушылардың ағымдағы бақылауын, аралық және қортынды аттестаттауын ұйымдастыру

42. Гимназия білім алушылардың білім беретін оқу бағдарламаларын игеруін бақылау мақсатында білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды жүзеге асырады және оларды аралық және қорытынды аттестаттаудан өткізеді.

43. Академиялық үлгерімді ағымдағы бақылауды жүзеге асырудың нысандарын, тәртібін және кезеңділігін тандаудағы Тәуелсіздік гимназиясы және уәде еткендерді аралық аттестаттаудан өткізу.

44. 5-8, 10-сыныптардағы білім алушыларды аралық аттестаттау оқу жылы аяқталғаннан кейін өткізіледі. Оқу пәндерінің тізбесін (екіден көп емес), қажеттілігін, нысандары мен мерзімдерін гимназия Жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты негізінде әзірленген оқу жоспары мен оқу бағдарламаларына сәйкес белгілейді.

45. Негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беру бағдарламасын меңгеру бітірушілерді міндетті қорытынды аттестаттаумен аяқталады, оны өткізу тәртібін Қазақстан Республикасының Білім беру саласындағы орталық атқарушы органы айқындайды.

46. Гимназия қорытынды аттестаттаудан өткен білім алушыларға мемлекеттік үлгідегі құжаттарды береді. Білім туралы мемлекеттік үлгідегі құжаттарды толтыруға қойылатын талаптарды және оларды беру тәртібін Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі айқындайды.

47. Білім алуды аяқтамаған не қорытынды аттестаттаудан өтпеген білім алушыларға белгіленген үлгідегі анықтама беріледі.

48. Гимназия білім алушылардың, тәрбиеленушілердің ата-аналарына және өзге де заңды өкілдеріне оқу және тәрбие процесінің барысымен және мазмұнымен, сондай-ақ білім алушылардың үлгерімімен танысу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

6. Ақылы негізде қызмет көрсету тізбесі мен тәртібі

49. Гимназия мемлекеттік білім беру стандарттарының талаптарынан тыс келесі қызметтерді ақылы негізде ұсынуға құқылы:

- 1) қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру (балалар мен жасөспірімдер шығармашылығын, спорт, мәдениет және өнер саласындағы бейімділіктер мен мүдделерді дамыту);
- 2) оқу жоспары мен бағдарламалары бойынша бөлінген оқу уақытынан тыс пәндер мен пәндер циклдері бойынша жекелеген білім алушылармен қосымша сабақтар ұйымдастыру;
- 3) білім алушылармен пәндер бойынша ғылым негіздерін тереңдетіп зерделеуді ұйымдастыру;
- 4) музыкалық аспаптарды пайдалануға беру және интернет-байланыстың қосымша қызметтерін ұсыну арқылы жүзеге асырылады;
- 5) гимназияда өткізілетін түрлі іс-шараларға қатысушылардың, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жазғы демалысын ұйымдастыру, тамақтануын қамтамасыз ету;
- 6) оқу-өндірістік шеберханалардың, оқу-тәжірибелік учаскелердің өнімін өндіруді және өткізуді ұйымдастыру;
- 7) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен ақылы негізде өзге де қызметтер көрсетуге құқылы.

50. Ақылы білім беру қызметтерін мемлекеттік білім беру тапсырысы шеңберінде қаржыландырылатын негізгі білім беру қызметінің орнына көрсетуге болмайды. Ақылы білім беру қызметтері Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының негізінде әзірленген және Қазақстан Республикасының Білім беру саласындағы орталық атқарушы органы айқындайтын тәртіппен уәкілетті органмен келісілген оқу жұмыс жоспарлары (бағдарламалары) бойынша ұсынылады.

51. Ақылы білім беру қызметтері білім алушыларға және (немесе) тәрбиеленушілерге ата-аналарының немесе өзге де заңды өкілдерінің қалауы бойынша Гимназия мен ата-аналардың немесе білім алушының және (немесе) тәрбиеленушінің өзге де заңды өкілдерінің арасында жасалатын шарт негізінде жеке кесте бойынша ұсынылады.

52. Білім алушының және (немесе) тәрбиеленушінің ата-анасының немесе өзге де заңды өкілдерінің ақылы білім беру қызметтерін алудан бас тартуы білім алушыны және (немесе) тәрбиеленушіні басқа сыныпқа (топқа) немесе мектепке (мекемеге) ауыстыру не алып тастау үшін негіз болып табылмайды.

53. Ата-аналардан немесе өзге де заңды өкілдерден, білім алушылардан және (немесе) тәрбиеленушілерден ақылы білім беру қызметтерін көрсеткені үшін ақша алу Тараптардың қол жеткізген уағдаластығы негізінде фискалдық

жады бар бақылау-касса машиналарын міндетті түрде қолдана отырып, кассалық кіріс ордерлері негізінде жүргізіледі.

54. Ақылы білім беру қызметтерінің құнын Тараптар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қосымша сабақтардың мазмұны мен сапасы, сағат саны, педагог қызметкерлердің біліктілігі, қызметкерлердің тиісті санаттары үшін еңбекақы мен қосымша ақының ставкалары бойынша есептеулерден айқындайды.

55. Гимназия ақылы білім беру қызметтерін іске асырудан алатын қаражат Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен қаржылық, материалдық түсімдерді пайдалану тәртібімен айқындалған мақсаттарға жұмсалады.

56. Осы Жарғының 49-тармағында көзделген жағдайларды қоспағанда, оқушылар мен педагог қызметкерлерден ақша алуға тыйым салынады.

7. Басқару органдары

57. Гимназияны басқару Қазақстан Республикасының заңнамасына, тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларына және осы Жарғыға сәйкес дара басшылық және алқалық қағидаттарында жүзеге асырылады.

58. Уәкілетті органның құзыретіне келесі мәселелер жатады:

- 1) оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді сатып алу және жеткізу;
- 2) әлеуметтік көмек алуға құқығы бар білім алушыларға қаржылай және материалдық көмек көрсетуге қаражат жіберуді; ;
- 3) гимназия қызметінің бағдарламасын бекіту;
- 4) Еңбек заңнамасына сәйкес гимназияның құрылымы мен шекті штат санын бекіту; ;
- 5) гимназияға мүлікті бекіту және мүліктің тиімді пайдаланылуы мен сақталуына бақылауды жүзеге асыру;
- 6) гимназияны ұстауға арналған сметаны (шығыстар жоспарын) бекіту;
- 7) гимназия директорының құқықтарын, міндеттері мен функцияларын, оны қызметінен босату негіздерін анықтау;
- 8) жылдық қаржылық есептілікті бекіту;
- 9) заңнамада белгіленген өзге де функцияларды жүзеге асыру.

59. Гимназия Қазақстан Республикасының заңнамасында, тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары туралы Үлгі ережеде және осы Жарғыда белгіленген шектерде оқу-тәрбие процесін, кадрларды іріктеу мен орналастыруды, ғылыми, Қаржы-шаруашылық және өзге де қызметті жүзеге асыруда дербес болады.

60. Гимназияға жалпы басшылықты алқалық басқару органы – гимназияның педагогикалық кеңесі (бұдан әрі-педкеңес) жүзеге асырады. Педкеңестің құрамы және оның қызметінің тәртібі білім беру саласындағы орталық атқарушы орган бекіткен Үлгілік қағидалармен айқындалады.

61. Гимназияға тікелей басшылықты уәкілетті орган лауазымға конкурстық негізде тағайындайтын директор жүзеге асырады. Гимназия директоры (бұдан әрі - Директор) өз қызметін "білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңында және басқа да нормативтік құқықтық актілерде белгіленген функционалдық міндеттерге сәйкес жүзеге асырады.

62. Директор гимназияның жұмысын ұйымдастырады және оған басшылық жасайды, уәкілетті органға тікелей бағынады (заңнамада белгіленген жағдайларды қоспағанда) және гимназияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз функцияларын жүзеге асыруына дербес жауапты болады.

63. Директор дара басшылық қағидаттарында әрекет етеді және Гимназия қызметінің мәселелерін Қазақстан Республикасының заңнамасымен және осы Жарғымен айқындалатын өз құзыретіне сәйкес дербес шешеді.

64. Директор уәкілетті органмен келісім бойынша өзінің орынбасарларын қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

65. Директор заңнамада белгіленген тәртіппен:

- 1) гимназия атынан сенімхатсыз әрекет етеді;
- 2) барлық ұйымдарда гимназияның мүддесін білдіреді;;
- 3) заңдарда белгіленген реттер мен шектерде мүлікке билік етеді;
- 4) шарттар жасасады. ;
- 5) сенімхаттар береді;;
- 6) гимназияның қызметкерлердің іссапарлары, тағылымдамалары, оқуы және біліктілігін арттырудың өзге де түрлері бойынша тәртібі мен жоспарларын бекітеді;
- 7) банк шоттарын ашады;
- 8) барлық қызметкерлер үшін міндетті бұйрықтар шығарады және нұсқаулар береді;
- 9) уәкілетті орган тағайындайтындардан басқа жұмыскерлерді жұмысқа қабылдайды және жұмыстан босатады;
- 10) Гимназия қызметкерлеріне көтермелеу шараларын қолданады және тәртіптік жаза қолданады;;
- 11) өз орынбасарының және гимназияның өзге де басшы қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттік аясын айқындайды; ;
- 12) өзіне заңнамамен, осы жарғымен және уәкілетті органмен, құрылтайшымен жүктелген өзге де функцияларды жүзеге асырады.

66. Директорға оның лауазымын гимназия ішіндегі немесе одан тыс жерлердегі басқа басшылық (ғылыми және ғылыми-әдістемелік басшылықтан басқа) лауазымдармен қоса атқаруға тыйым салынады. Директордың лауазымдық міндеттерін қоса атқаруға болмайды.

67. Директор заңнамада белгіленген тәртіппен жауапты болады:

- 1) білім алушылар мен тәрбиеленушілердің, гимназия қызметкерлерінің құқықтары мен бостандықтарын бұзғаны үшін;
- 2) өзінің құзыретіне жатқызылған функцияларды орындамағаны үшін;
- 3) мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының талаптарын орындамағаны үшін;
- 4) оқу-тәрбие процесі кезінде тәрбиеленушілердің, білім алушылардың және білім беру ұйымдары қызметкерлерінің өмірі мен денсаулығы үшін;
- 5) Қаржы-шаруашылық қызметінің жай-күйі, оның ішінде материалдық және ақша қаражатын мақсатсыз пайдаланғаны үшін;
- 6) Нормативтік құқықтық актілерде және Шарттың талаптарында көзделген талаптарды өзге де бұзғаны үшін жауаптылықта болады.

8. Гимназия мен оқушылардың, тәрбиеленушілердің, олардың ата-аналарының немесе өзге де заңды өкілдерінің қарым-қатынастарын регламенттеу және ресімдеу

68. Гимназиядағы білім беру процесіне қатысушылар-педагог қызметкерлер, оқушылар мен тәрбиеленушілер, олардың ата-аналары, өзге де заңды өкілдері.

69. Гимназияға азаматтарды қабылдау кезінде гимназия басшылығы оны және (немесе) оның ата-анасын немесе өзге де заңды өкілдерін осы Жарғымен, білім беру қызметін жүргізуге құқық беретін лицензиямен және оқу және тәрбие процесін қабылдау мен ұйымдастыру тәртібін регламенттейтін басқа да құжаттармен таныстыруға міндетті.

70. Гимназияға қабылдау тәртібі гимназияны қабылдаудың үлгі ережесі мен жарғысы негізінде жергілікті атқарушы орган бекітетін қабылдау ережелерімен белгіленеді.

71. Гимназияда білім алушылар:

- 1) Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес сапалы білім алу;
- 2) мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары шеңберінде мектептің педагогикалық кеңесін құру бойынша жеке оқу жоспары, қысқартылған білім беру бағдарламалары бойынша оқыту;
- 3) оқу жоспарларына сәйкес балама курстарды таңдау;

- 4) қосымша білім беру қызметтерін, өзінің бейімділігі мен қажеттіліктеріне сәйкес білімді ақылы негізде алуға құқығы бар ;
- 5) өз пікірін және сенімін еркін білдіруге, өзінің адамдық қадір-қасиетін құрметтеуге;
- 6) медициналық қызмет көрсету, мемлекеттік көлікте жеңілдікпен жүру ;
- 7) гимназияны басқаруға қатысу;
- 8) гимназия кітапханасының ақпараттық қызметтерін тегін пайдалануға, Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен оқулықтармен қамтамасыз етуге құқығы бар.
- 9) оқудағы, шығармашылық қызметтегі табыстары үшін көтермеленуге және сыйақы алуға құқылы;
- 10) гимназияның ақпараттық ресурстарын, оның ішінде мүгедектерге, кемтар балаларға қолжетімді нысанда тегін пайдалануға, Қазақстан Республикасының Үкіметтері белгілеген тәртіппен оқулықтармен қамтамасыз етуге құқығы бар.

72. Білім алушылар міндетті:

- 1) Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары көлемінде білім, білік және практикалық дағдыларды меңгеру;
- 2) өз денсаулығына қамқорлық жасауға, рухани және физикалық тұрғыдан өзін-өзі жетілдіруге ұмтылуға тиіс;
- 3) гимназия жарғысында көзделген ішкі тәртіп ережелерін сақтауға, басқа да талаптарды орындауға міндетті;
- 4) гимназияның мүлкіне ұқыпты қарау және адал оқу;
- 5) басқа оқушылар мен қызметкерлердің ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;
- 6) білім беру саласындағы уәкілетті орган мен гимназия Жарғысында белгіленген міндетті мектеп формасына қойылатын талаптарды сақтауға.

73. Кәмелетке толмаған балалардың ата-аналары мен өзге де заңды өкілдерінің:

- 1) өз балаларының заңды құқықтары мен мүдделерін білдіруге және қорғауға құқылы.
- 2) гимназияның басқару органдарының жұмысына ата-аналар комитеті арқылы қатысу;
- 3) өз балаларының үлгеріміне, мінез-құлқына және оқу жағдайларына қатысты ақпарат алуға міндетті;
- 4) өз балаларын оқыту мен тәрбиелеу проблемалары бойынша психологтан – медициналық-педагогикалық консультация алуға міндетті.
- 74) ата-аналар мен өзге де заңды өкілдер міндетті:

1) балалардың өмірі мен оқуы үшін салауатты және қауіпсіз жағдайлар жасауға, олардың зияткерлік және Дене күшінің дамуын, имандылық тұрғыдан қалыптасуын қамтамасыз етуге міндетті;

2) бес (алты) жастағы балаларды мектепалды даярлауды қамтамасыз етуге, ал алты (жеті) жастан бастап жалпы білім беретін мектепке айқындауға міндетті;

3) гимназияға балаларды оқыту мен тәрбиелеуде көмек көрсету;

4) балалардың гимназиядағы сабақтарға қатысуын қамтамасыз етуге міндетті;

5) гимназияның Жарғысын орындауға және өз балаларын тәрбиелеу мен оқытуға жауапты болуға міндетті.

75) Гимназия білім беру сапасы және оның мемлекеттік стандарттарға сәйкестігі үшін, білім беру процесін ұйымдастырудың қолданылатын нысандарының, әдістері мен құралдарының оқушылардың жасына, психофизикалық ерекшеліктеріне, бейімділіктеріне, қабілеттеріне, мүдделеріне, өмірі мен денсаулығын қорғау талаптарына барабарлығы үшін заңнамада белгіленген тәртіппен жауапты болады.

76) гимназияларға білім алушыларды жалпы білім беру бағдарламаларында, оқу жоспарында және осы Жарғыда көзделмеген еңбекке олардың келісімінсіз тартуға, білім алушыларды қоғамдық, қоғамдық-саяси және діни ұйымдарға, партиялар мен қозғалыстарға кіруге мәжбүрлеуге, сондай-ақ оларды осы ұйымдардың қызметіне және үгіт науқандары мен саяси акцияларға қатысуға тартуға рұқсат етілмейді.

77) Гимназия зайырлы және діни білім берудің бөлектілік қағидатын сақтауға міндетті.

78. Он алты жасқа дейінгі балаларды мектептен шығаруға құқыққа қарсы іс-әрекеттер жасағаны, мектеп жарғысын өрескел және бірнеше рет бұзғаны үшін білім беру ұйымын мемлекеттік басқару органының шешімі бойынша ерекше жағдайларда жол беріледі.

Жетім балалар мен ата – анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды шығару туралы шешім қорғаншылық және қамқоршылық органдарының келісімімен қабылданады.

9. Гимназия қызметкерлерінің штатын жасақтау тәртібі, олардың құқықтары мен міндеттері

79) гимназия мен жұмыскердің еңбек қатынастары еңбек заңнамасымен реттеледі.

80) гимназия қызметкерлерінің құқықтары мен міндеттері осы Жарғыда, ішкі тәртіп қағидаларында және лауазымдық нұсқаулықтарда айқындалады.

81) педагогикалық жұмысқа білімі туралы құжаттармен расталған, мамандығы бойынша біліктілік сипаттамасының талаптарына сәйкес келетін қажетті кәсіптік-педагогикалық біліктілігі бар адамдар қабылданады.

82) гимназияның педагог қызметкері мыналарға құқылы::

1) кәсіптік қызмет үшін жағдай жасауды қамтамасыз ете отырып, педагогикалық қызметпен айналысуды қамтиды;

2) ғылыми-зерттеу, тәжірибелік-эксперименттік жұмыспен айналысу, педагогикалық практикаға жаңа әдістемелер мен технологияларды енгізу;

3) мемлекеттік жалпыға міндетті стандарт сақталған жағдайда Педагогикалық қызметті ұйымдастырудың нысандары мен тәсілдерін еркін таңдауға ;

4) гимназияны басқарудың алқалық органдарының жұмысына қатысу;

5) санатын арттыру мақсатында мерзімінен бұрын аттестаттауды;

6) ұзақтығы күнтізбелік 56 күн жыл сайынғы ақы төленетін еңбек демалысы;

7) жеке педагогикалық қызмет;

8) ұзақтығы төрт айдан аспайтын бес жылда кемінде бір рет біліктілігін арттыруға міндетті;

9) педагогикалық қызметтегі жетістіктері үшін мемлекеттік наградалар, құрметті атақтар, сыйлықтар, атаулы стипендиялар және т. б. түріндегі моральдық және материалдық көтермелеуге құқығы бар.;

10) өзінің кәсіби ар-намысы мен абыройын қорғауға міндетті;

11) Гимназия әкімшілігінің бұйрықтары мен өзге де шешімдеріне шағымдану;

12) білім алушылар, тәрбиеленушілер және олардың ата-аналары немесе өзге де заңды өкілдері тарапынан ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге міндетті.

83) педагог қызметкер:

1) тиісті теориялық және практикалық білімді және өзінің кәсіби құзыреті саласында оқыту дағдыларын меңгеру;

2) мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес ұсынылатын білім беру қызметтерінің сапасын қамтамасыз етуге міндетті;

3) білім алушыларды жоғары адамгершілік, ата-аналарға, этномәдени құндылықтарға құрмет, қоршаған әлемге ұқыпты қарау рухында тәрбиелеу;

4) білім алушылардың өмірлік дағдыларын, құзыретін, дербестігін, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

- 5) өзінің кәсіби шеберлігін, зияткерлік, шығармашылық және жалпы ғылыми деңгейін тұрақты жетілдіруге міндетті;
- 6) кемінде бес жылда бір рет аттестаттаудан өтуге міндетті;
- 7) педагогикалық әдеп нормаларын сақтауға міндетті;
- 8) білім алушылардың, тәрбиеленушілер мен олардың ата-аналарының абыройы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;
- 9) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жыл сайын тегін медициналық тексеруден өтуге міндетті.
- 10) уәде етілгендермен жасалған, оның ішінде білім алушылардың қатынастарында жасалған қылмыстық құқық бұзушылықтар фактілерімен не өздеріне белгілі болған, білім беру ұйымдарынан тыс жерлерде осындай құқық бұзушылықтар жасау фактілерімен құқық қорғау органдарына дереу хабарлауға міндетті.
- 11) өмірлік қиын жағдайда жүрген бала анықталған кезден бастап бір жұмыс күні ішінде кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың, қадағалаусыз және панасыз қалудың профилактикасы жүйесінің органдарын хабардар етуге міндетті.
- 84) педагогикалық әдеп міндеттері мен нормаларын бұзғаны үшін педагог қызметкер Қазақстан Республикасының заңнамасында және еңбек шартында көзделген жауаптылыққа тартылуы мүмкін.
- 85) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, педагог қызметкерлерді өздерінің кәсіптік міндеттерін орындаумен байланысты емес жұмыс түрлеріне тартуға жол берілмейді.
- 86) мектептегі педагогикалық қызметке сот үкімі немесе медициналық айғақтар бойынша тыйым салынған, сондай-ақ заңда белгіленген тәртіппен өтелмеген немесе алынбаған соттылығы бар адамдар жіберілмейді.
- 87) гимназия қызметкерлерінің еңбегіне ақы төлеу, қосымша ақылар мен үстемеақылар, сондай-ақ ынталандыру сипатындағы басқа да төлемдер жүйесі Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен айқындалады.
- 88) бастауыш, негізгі орта және жалпы орта деңгейдегі мұғалімдер үшін айлық жалақыны есептеу үшін аптасына нормативтік оқу жүктемесі кемінде 18 сағат, шағын орталық тәрбиешілері мен мектеп алдындағы сыныптар үшін-24 сағат белгіленеді.
- 89) педагог қызметкердің жұмыс уақыты гимназияның ішкі еңбек тәртібіне сәйкес анықталады.

10. Гимназияның мүлкін құру және қызметін қаржыландыру тәртібі

- 90) гимназияның жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болады.
- 91) гимназияның мүлкі меншік иесі берген мүлік есебінен қалыптасады, оның құны гимназияның балансында көрсетіледі және аудандық коммуналдық меншік болып табылады.
- 92) егер заңнамалық актілерде өзгеше белгіленбесе, гимназияның өзіне бекітілген мүлікті және оған смета бойынша бөлінген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетімен иеліктен шығаруға немесе оған өзгедей тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.
- 93) гимназияны қаржыландыру білім беру деңгейлері бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарда белгіленетін талаптар сақтала отырып және ақшалай және заттай нормалар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалатын еңбекке ақы төлеу нормалары ескеріле отырып, бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады. Қосымша көздерден тартылған, Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған қаржылық және материалдық түсімдерді Гимназия Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жарғылық қызметті жүзеге асыру үшін пайдаланады.
- 94) гимназияның материалдық-техникалық базасын құру және дамыту жергілікті бюджет қаражаты және заңнамада белгіленген өзге де көздер есебінен жүзеге асырылады.
- 95) Қаржы-шаруашылық қызметті талдау және мемлекеттік бақылау үшін мектеп Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен қаржылық және статистикалық есептілікті жүзеге асырады.
- 96) гимназияның Қаржы-шаруашылық қызметін бақылауды Құрылтайшы және басқа да уәкілетті мемлекеттік органдар жүзеге асырады.

11. Гимназияны қайта ұйымдастыру және тарату

- 97) гимназияны қайта ұйымдастыруды және таратуды Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен Құрылтайшы жүзеге асырады.
- 98) таратылған кезде гимназияның мүлкін Құрылтайшы қайта бөледі.
- 99) гимназияны тарату немесе қайта ұйымдастыру кезінде (әдетте, оқу жылы аяқталғаннан кейін) Құрылтайшы білім алушыларды ата-аналарының (өзге де заңды өкілдерінің) келісімі бойынша басқа жалпы білім беретін мектептерге ауыстыру үшін жауапкершілікті өзіне алады.

12. Осы Жарғыға өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі

100. Осы Жарғыға өзгерістер мен толықтырулар Құрылтайшымен енгізіледі.

101) гимназияның жарғысына енгізілген өзгерістер мен толықтырулар туралы бір ай мерзімде тіркеуші органға хабарлайды. Атауы өзгерген жағдайда Гимназия заңнамада белгіленген тәртіппен қайта тіркелуге жатады. Жарғыға енгізілген өзгерістер мен толықтырулар олар тіркелген кезден бастап заңды күшке ие болады.
